

[Ministeren for kulturelle anliggender.]

foreslås nu at udvide de persongrupper, for hvem der kan oprettes billetkøbsordninger, således at alle skoleelever kan få adgang til teatret på billige vilkår. Samtidig foreslås administrationstilskuddet forhøjet til 1 kr. pr. billet, hvad der er hårdt brug for, selv om det administrative arbejde i publikumsorganisationerne stort set stadig udføres af ulønnet arbejdskraft.

Under behandling af forslaget til teaterloven af 1963 drøftedes tanken om oprettelsen af et teaterakademi, der dels skulle træde i stedet for den skuespilleruddannelse, der fandtes ved de bestående teatre, dels skulle varetage uddannelsen af andre af teatrets kunstnere. Der var i folketinget overvejende tilslutning til, at man arbejdede videre med dette spørgsmål. Efter et omfattende udvalgsarbejde oprettedes derefter i finansåret 1968-69 Statens Teaterskole, som foruden en skuespilleruddannelse havde til opgave at uddanne andre kategorier af teaterpersonale, herunder sceneinstruktører, scenografer, sceneteknikere og andre, der beskæftigede sig med teatervirksomhed. Under udvalgsarbejdet var der enighed om indtil videre at bevare skuespillerskolerne ved landsdelsscenerne i Århus og Odense, medens de øvrige uddannelser, herunder efteruddannelsen af skuespillere og andet teaterpersonale, skulle koncentreres ved teaterskolen i København.

Statens Teaterskole har på nuværende tidspunkt fungeret på forsøgmæssige vilkår i godt 1 år. Dens virksomhed har — som det vil være bekendt — været genstand for en del diskussion, som især har drejet sig om de pædagogiske principper for skolens ledelse, men hvorunder der også er givet udtryk for tvivl om skolens eksistensberettigelse. En udløber af diskussionen har det været, om staten bør drive en uddannelsesinstitution, som navnlig i opbygningsperioden vil være forholdsvis kostbar pr. færdiguddannet elev.

Der vil nu under lovforslagets behandling blive lejlighed for folketinget til en nærmere undersøgelse af hele denne problematik.

Det bestående teaterråd i henhold til teaterloven af 1963 har været genstand for en vis kritik, som især har sigtet på dets sammensætning af hovedsagelig repræsentanter for interesseorganisationer inden for

teaterverdenen. Yderligere har den store mængde af konkrete sager i nogen grad hindret teaterrådet i fuldt ud at løse opgaven som rådgiver for ministeriet i mere principielle og langtrækkende spørgsmål af teatermæssig karakter. Efter forslaget sammensættes teaterrådet af en bred repræsentation for alle sider af teatervæsenet, dækkende ikke alene interesseorganisationerne, men også teateruddannelsen, teaterforskningen, de musikdramatiske kunstarter, teaterinteresserede kredse m. v. For at give et teaterråd af denne karakter mulighed for at fungere effektivt foreslås det, at rådet skal nedsætte et forretningsudvalg på indtil 7 medlemmer, som i hovedsagen kan varetage de enkelt-sager, som af ministeriet forelægges rådet til udtalelse.

Med disse bemærkninger skal jeg anbefale lovforslaget til det høje tings velvillige behandling.

Jeg skal endvidere tillade mig for det høje folketing at fremsætte *forslag til lov om ændring af lov om folkebiblioteker m.v.*

Folkebiblioteksloven af 27. maj 1964 — som ændret ved lov af 20. februar 1969 — indeholder en bestemmelse om, at forslag til revision af loven skal fremsættes for folketinget senest i folketingsåret 1969-70.

De erfaringer, der indtil nu er gjort med hensyn til virkningerne af 1964-loven, er vel utilstrækkelige, men viser dog, at folkebibliotekerne er inde i en betydende udvikling og nyorientering. 1964-loven pålagde bibliotekerne nye opgaver, bl. a. at arbejde med andet egnet materiale end bøger, i første række audio-visuelle materialer, og den åbnede muligheder for bibliotekerne til at påtage sig videregående kulturformidlende opgaver, muligheder, som udnyttes på fortrinlig måde visse steder, hvor de bygningsmæssige og personalemæssige forhold tillader det og den kommunale biblioteksstyrelse har interesse for at tage sådanne opgaver op.

Men byggerestriktioner, kreditstramning og bibliotekarmangel har hæmmet udviklingen mange steder. Den reorganiserede og betydelig forbedrede bibliotekaruddannelse, der blev skabt grundlag for ved loven af 8. juni 1966 om Danmarks biblioteksskole, og den udvidelse af skolens kapacitet, der sam-

[Ministeren for kulturelle anliggender.]

tidig skete, har endnu ikke kunnet bevirke nogen væsentlig afhjælpning af mangelen på veluddannede bibliotekarer.

Endvidere har formentlig en del kommuner, før der investeres større beløb i en udbygning af folkebiblioteket, ønsket at afvente kommunalreformen, der også vil indvirke væsentligt på strukturen af folkebiblioteksvæsenet.

Der er således endnu mange udnyttede muligheder i den gældende lov. Dette kunne i sig selv begrunde en udskydelse af den lovrevision, der er forudset gennemført i folketingsåret 1969-70.

Men der er to andre faktorer, som for mig vejer tungere, og som er hovedgrunden til, at jeg over for det høje folketing stiller forslag om udskydelse af den egentlige lovrevision til folketingsåret 1970-71.

Det er givet, at den kommunale og amtskommunale struktur, som ifølge lov nr. 225 af 3. juli 1967 træder i kraft den 1. april 1970, nødvendigvis vil få virkning for det kommunale folkebiblioteksvæsens struktur både i primærkommunerne og på det amtskommunale plan. F. eks. vil bestemmelsen i folkebibliotekslovens § 6, stk. 2, hvorefter der ved biblioteker i virkeområder med over 5.000 indbyggere inden 1. april 1969 skal være ansat en heltidsbeskæftiget bibliotekar foruden den nødvendige medhjælp, bevirke, at en lang række kommuner efter kommunalreformens ikrafttræden vil få pligt til at overgå fra deltids- til heltidsbibliotek. Ligeledes vil den nye amtskommunalopdeling af landet medføre en ændret centralbiblioteksstruktur, og disse bibliotekers opgaver vil ændre sig, efterhånden som de stedlige biblioteker udbygges.

Biblioteksvæsenets — herunder både folkebibliotekernes og skolebibliotekernes — tilpasning til den ændrede kommunalstruktur vil næppe kunne tilendebringes i løbet af et år. Problemerne må nøje behandles af sagkyndige biblioteks- og kommunalfolk med henblik på udarbejdelse af en realistisk ordning både på længere sigt og i en overgangsperiode, hvor dispensationerne kan blive fornødne i en vis udstækning. Et snævert udvalg af sådanne sagkyndige er nedsat og har påbegyndt sit arbejde.

Den anden for mig afgørende begrundelse for at foreslå lovrevisionen udskudt et år er,

at den netop påbegyndte udvikling af folkebibliotekerne i retning af kulturelle centre i kommunerne ved den reviderede lov bør søges fremmet yderligere.

De kulturelle arrangementer, som 1964-loven gør det muligt for bibliotekerne at gennemføre, omfatter f. eks. forfatteraftener (hvor en forfatter præsenterer sig selv ved foredrag og oplæsning), andre foredrags- og oplæsningsaftener, musikaftener (foreløbig kun i de relativt få biblioteker, der har lokaler, der er egnede hertil), filmforedrag, kunststillinger o.s.v., altsammen arrangementer, som også bibliotekerne naturligt kan tage op, og som, hvor de er indført, har været genstand for stor interesse fra publikums side.

Det bør overvejes, i hvilket omfang bibliotekerne bør udbygge disse aktiviteter, så de i stigende grad giver plads for kreativ virksomhed af forskellig art.

En undersøgelse af, hvordan en sådan udbygning af bibliotekernes fremtidige virksomhed og en afgrænsning over for f. eks. fritidslovgivningen kan defineres og gennemføres, vil blive foretaget i den kommende tid med støtte af kredse, der arbejder med hele dette problemsæt.

Enkelte ændringer af bestemmelser i folkebiblioteksloven af 27. maj 1964 er dog nødvendige allerede fra kommunalreformens ikrafttræden den 1. april 1970.

Disse ændringer vedrører §§ 10 og 11 om centralbibliotekerne.

Idet jeg tillader mig at henvise til de udførlige bemærkninger til lovforslaget, skal jeg blot anføre, at de foreslåede ændringer dels vedrører det i § 10 nævnte rådgivende kontaktudvalg, der behandler sager af betydning for centralbibliotekets betjening af områdets kommuner, dels spørgsmålet om beregning af det særlige centralbibliotekstilskud og dets fordeling mellem staten og vedkommende amt (amter).

Kontaktudvalgets sammensætning bør i en overgangsperiode, hvor der er mere end ét centralbibliotek i et amt, fastsættes således, at det kan varetage sine rådgivende og koordinerende opgaver for de centralbiblioteker og oplandsbiblioteker, der findes inden for den amtskommune, hvis oprettelse træder i kraft den 1. april 1970.

Antallet af centralbiblioteker agtes med hjemmel i folkebibliotekslovens § 8 redu-

[Ministeren for kulturelle anliggender.]

ceret fra de nuværende 27 til ét for hver af de nye amtskommuner — altså en halvering af antallet af centralbiblioteker — men gennemførelsen af denne ændring vil nødvendigvis være en overgangsperiode af ca. 2 års varighed. I denne periode vil kontaktudvalget, hvis det sammensættes som angivet i lovforslaget, kunne blive det forum, hvor drøftelsen af praktiske problemer kan finde sted, dels spørgsmål om det enkelte centralbiblioteks planlæggende arbejde for kommunerne i dets område, dels en række praktiske spørgsmål i forbindelse med oplandsarbejdet og endelig spørgsmålet om de enkelte centralbibliotekers afvikling, henholdsvis overtagelse af centralbiblioteksfunktionerne.

Det særlige tilskud, der ydes centralbiblioteker for varetagelsen af centralbiblioteksvirksomheden, er i lovens § 11 fastsat til dels et grundtilskud, dels et tilskud pr. indbygger i centralbiblioteksområdet bortset fra hjemstedskommunen og kommuner med 20.000 indbyggere og derover. Staten yder forlods den del af tilskuddet, der svarer til beløbet pr. indbygger i købstæder med under 20.000 indbyggere, medens resten af tilskuddet fordeles i lige store dele mellem staten og vedkommende amt (amter).

Hvis centralbibliotekstilskuddet til de 26 centralbiblioteker uden for Københavns amt skulle beregnes efter uændrede regler efter 1. april 1970, ville tilskudsmaksimum falde betydeligt, idet beregningsgrundlaget reduceres med indbyggertallet i de kommuner, som sammenlægges med hjemstedskommunerne, og idet der vil opstå nye kommuner med over 20.000 indbyggere, som også udgår af beregningsgrundlaget.

For at sikre centralbibliotekerne et uændret tilskud i overgangsperioden foreslås det at fiksere centralbibliotekstilskuddet, således at tilskuddet til det enkelte centralbibliotek for finansårene 1970-71 og 1971-72 udgør samme beløb, som biblioteket modtager i henhold til oplandsregnskabet for 1969-70, dog sådan at tilskuddet fortsat pristalsreguleres.

Hidtil har staten ydet en større del af centralbibliotekstilskuddet end amterne, idet staten som nævnt forlods udreder den del, der svarer til 2 kr. pr. indbygger i køb-

stadkommuner med under 20.000 indbyggere, bortset fra hjemstedskommunen.

Når købstæderne indgår i de nye amtskommuner pr. 1. april 1970, bortfalder grundlaget for denne særlige udgiftsfordeling, og det foreslås, at staten og amterne udreder centralbibliotekstilskuddet med lige store beløb i overgangsperioden.

Endelig foreslås det, at bestemmelsen om revision af folkebiblioteksloven i § 23, stk. 4, ændres således, at forslag til ændret lov om folkebiblioteker m.v. forelægges folkettinget i samlingen 1970-71.

Med disse bemærkninger fremsætter jeg dette forslag til lov om ændring af lov om folkebiblioteker m.v., idet jeg anbefaler det til velvillig behandling i det høje folketing.

Den første sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om ændring af lov om Nordisk Råd.

(Første behandling af lovforslaget (nr. 50) findes i tidenden sp. 1157, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 147).

Der var stillet 2 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets tekst, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Ingen bad om ordet.

Ændringsforslag nr. 1, lovforslagets tekst, således ændret, og ændringsforslag nr. 2 om indsættelse af en ny paragraf efter teksten (der derefter bliver § 1) vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Hanne Budtz): Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.